

KRISECENTERFAGLIG SKRIFTLIGHED OM BØRN

København d. 14 april og Århus
d. 16. april

Mette Larsen,
Københavns Professionshøjskole og Roskilde Universitet

Hvem er jeg?

Antropolog, lektor på Københavns Professionshøjskole og PhD-studerende på Roskilde Universitet

Tilknyttet projekt Retten til egen historie

Tidligere leder af Videnscenter for Anbragte Børn og Unge i Københavns Kommune.

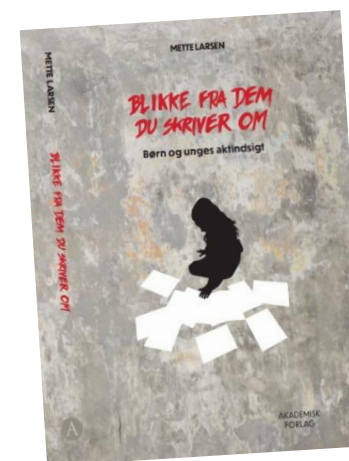
Narrativ lederuddannelse fra DISPUK

VISO leverandør fra 2011- 2017

Forfatter til:

“Blikke fra dem du skriver om” (2022)

“Med barnet på skulderen – 9 skriftlighedsprincipper om at skrive om og sammen med børn og unge i udsatte positioner” (2024)

Oplæggets formål:

At kvalificere jeres arbejde med krisecenterfaglige erklæringer om børn på krisecentre til Familieretshuset (evt. også familieretten), med særlig fokus på:

- Hvordan I videreformidler viden om børn på en saglig og transparent måde, så jeres erklæringer fremstår valide og neutrale
- Hvordan I tydeligt skelner mellem observationer og vurderinger
- Hvordan I skriver, så barnets perspektiv er tydeligt, men beskrevet med tanke på barnets sikkerhed og relationer til

Program:

9.50 – 10.35:

Hvordan kan I styrke validiteten af beskrivelser af børn?

Hvad er observationer, hvad er det særlige ved observationer af børn på et krisecenter, og hvordan kan dette tydeliggøres i det skriftlige arbejde?

Øvelse om observationer på et krisecenter

10:50 – 12.15:

Hvem ved hvad om barnet? Forskel mellem udefra, tilstræbt indefra og indefra
børneperspektiv

Hvordan kan I arbejde med børneperspektiver i udarbejdelsen af krisecenterfaglige erklæringer?

Øvelse i at identificere børneperspektiver

De 9 skriftlighedsprincipper

1. Inddrag børn og unge i dokumentationen, så de har en reel medindflydelse på, hvad der bliver skrevet om dem
2. Vær særligt opmærksom på, hvordan du skriver om børn og unges udfordringer og problemer og sørg altid for at adskille problemer fra person
3. Tydeliggør, hvem der er tekstens afsender
4. Tydeliggør, hvem og hvad du baserer dine oplysninger på
5. Vær opmærksom på forskellen mellem observationer og vurderinger
6. Tydeliggør konteksten (den situation noget udspiller sig i)
7. Skriv kort og tydeliggør formålet med det skriftlige dokument; hvad det skal bruges til og hvem der kommer til at læse det
8. Skriv neutralt og sørg for, at dine egne (negative) følelser ikke skinner igennem
9. Undgå fremmedord og forklar fagtermer og lovparagraffer, så teksten bliver forståelig for modtageren

RET TEN TIL EGEN
HISTORIE

Hvad er de 9 skriftlige principper baseret på?

Principperne bygger især på interviews med tidligere anbragte og medarbejdere fra "Blikke fra dem du skriver om", på andres forskning, antropologi, den narrative tilgang, jura og socialfaglighed

De udviklet i dialog med aktører fra Tårnby, Lyngby-Taarbæk, Greve og Allerød kommuner i regi af projekt Retten til egen historie

De er kvalificeret af TABUKA, DAV, Danmarks Forsorgsmuseum, Rigsarkivet, Social- og Boligstyrelsen, Ankestyrelsen, VIVE, Børns Vilkår, Joannahuset, JUSTITIA, samt studerende og undervisere fra KP

RETTE TIL EGEN
HISTORIE

Principperne anbefales af Social- og Boligstyrelsen og anvendes af mange fagpersoner: <https://www.sbst.dk/boern/videnscenter-om-boerneinddragelse-og-udsatte-boerns-liv/redskaber/konkret-inddragelse-af-boern-og-unge/de-9-skriftlighedsprincipper>

The screenshot shows the website for Social- og Boligstyrelsen. The header includes the logo and navigation links: OM OS, NYHEDER, UDGIVELSER, VISO, **INDBERETNING**, JOB, and KONTAKT. A search icon is also present. Below the header is a navigation menu with categories: Børn, Unge, Voksne, Handicap og psykiatri, Bolig, Byggeri, and Puljer og tilskud. The breadcrumb trail reads: DU ER HER: FORSIDE | BØRN | VIDENSCENTER OM BØRNEINDDRAGELSE OG UDSATTE BØRNS LIV | REDSKABER | KONKRET INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE | **DE 9 SKRIFTLIGHEDSPRINCIPPER**.

The main content area features a sidebar on the left with a 'Børn' section containing a list of topics: Anbringelse, Forebyggelse og tidlig indsats, Overgreb, Børn og unge fra familier med stof- eller alkoholmisbrug, Børnene Først og barnets lov, Skolegang og læring, Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv, Videnscenteret, Rådgivning, Videnscenteret, Arrangementer, Redskaber, Introduktionspakke til Laura Lundys model, and Konkret inddragelse af børn og unge. The main article is titled 'De 9 skriftlighedsprincipper' and contains the following text:

De 9 skriftlighedsprincipper

De ni skriftlighedsprincipper har til formål at guide fagprofessionelle til at skrive respektfuldt og sagligt om, sammen med eller til børn og unge i sårbare og udsatte positioner.

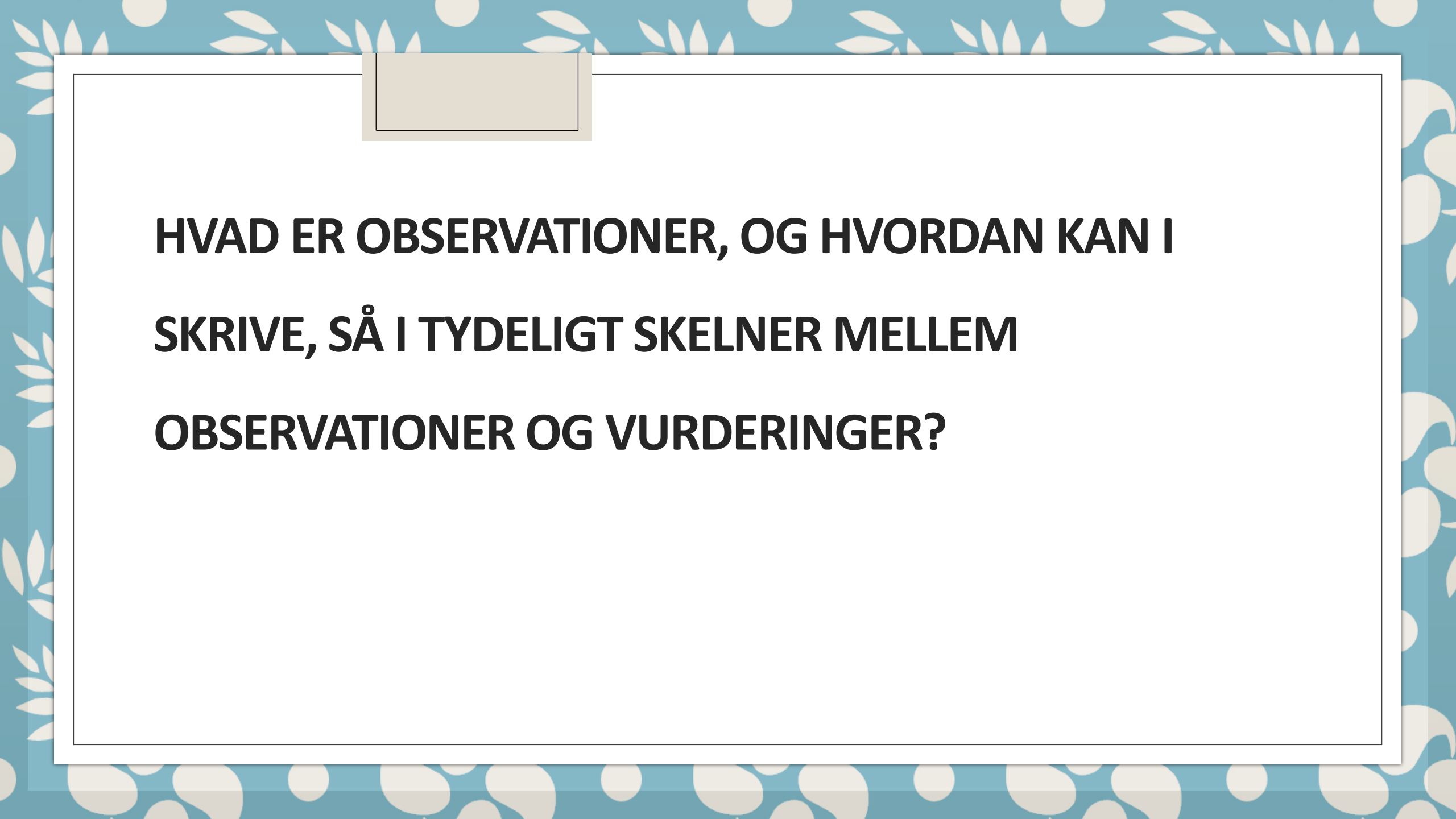
Redskabets funktion

Redskabet består af ni principper, der kan guide den skriftlige dokumentation og praksis, som børne- og ungerådgivere og andre fagpersoner udfører i deres arbejde med børn og unge.

Principperne kan være med til at understøtte en skriftlig dokumentation og praksis, hvor børn og unge inddrages. De kan ligeledes guide fagpersoner til at skrive respektfuldt om børn og unges udfordringer og problemer samt understøtte, at børn og unge kan genkende beskrivelserne af sig selv og deres familie, og at de oplever dem som respektfulde. Principperne kan også understøtte en dokumentationspraksis, der er systematisk, transparent og faglig underbygget, fx ved at skrive, så det tydeligt fremgår,

On the right side, there is a 'Kontakt' section for **Mette Bøgelund Frederiksen**, Specialkonsulent, with contact information: E: metfb@sbst.dk and M: [+45 30 53 65 55](tel:+4530536555). Below this is a 'Nyhedsbrev' section with a description: 'Vores nyhedsbreve holder dig opdateret med faglig viden, information om ansejningspuljer, nye udgivelser, konferencer og temadage på socialområdet.' and a red button labeled 'Tilmeld dig her'.

The footer of the browser shows the URL <https://www.sbst.dk/indberetning> and the system tray with the date 07-10-2024 and time 07:48.

**HVAD ER OBSERVATIONER, OG HVORDAN KAN I
SKRIVE, SÅ I TYDELIGT SKELNER MELLEM
OBSERVATIONER OG VURDERINGER?**

Hvad er observationer – og hvad er vurderinger?

Observationer er **direkte og neutrale registreringer** af eksempelvis hvordan mennesker handler og interagerer i forskellige sammenhænge og situationer på et konkret tidspunkt og sted.

Observationer baserer sig på **noget, man har set, hørt, lugtet eller på anden måde sanset**. De er kendetegnet ved, at et andet menneske, som befinder sig i samme situation, også vil kunne se, høre, lugte osv. det samme.

Observationer udgør **data**, som kan kvalificere jeres og andre fagpersoners viden om børn, på samme måde som noget, nogen har udtalt (citater) om barnet, og derved styrke validiteten af jeres krisecenterfaglige erklæringer.

Vurderinger er subjektive og individuelle fortolkninger af den registrerede situation.

- Er observationer objektive?

Observation som metode

Naturvidenskabelig forskningstradition

- Observationer af det der kan måles, vejes og registreres
- Tilstræbte objektive beskrivelser af observationer

Samfundsvidenskabelig forskningstradition

- Observationer af relationer og aktiviteter i menneskers hverdagsliv
- Man påvirker det, man observerer → observationer kan ikke være objektive

Deltagerobservation

- En form for observation, hvor man selv deltager og påvirker det, man observerer
- Ens forhåndsviden og forforståelser influerer på det, man observerer
- Observationer kombineres med spørgsmål

Princip 5

Vær opmærksom på forskellen mellem observationer og vurderinger

Observation: Socialrådgiveren observerer, at Signe sidder uroligt på stolen, beder om rygepauser, ikke spiser af kagen, drikker kaffen sort.

Vurdering: Socialrådgiveren vurderer, på baggrund af såvel indhentede oplysninger fra Signes forældre, kontaktpædagogen, psykologen som det fysiske møde, hvor hun både taler med Signe og observerer hendes adfærd, at Signe er plaget af sin spiseforstyrrelse, ikke trives og virker nedtrykt.

Hvorfor skelne mellem observation og vurdering?

Når I skriver en observation af barnet og barnets mor, kan det blive læst som et partsindlæg! Derfor må I være ekstra opmærksomme på at tydeliggøre, hvem der har observeret hvad (afsender) og i hvilken kontekst.

I det skrevne er det vigtigt at skelne tydeligt mellem hvornår noget er en observation og hvornår det er en vurdering – en svær øvelse!

Eksempel:

”Ca. en halv time efter kommer Peter op og fortæller at nogen har taget håndklæderne ud af tørretumbleren og sat den over med deres eget tøj. Peter er tydeligt, med rette, frustreret over dette.” (Uddrag af dagbogsnotat, udarbejdet af pædagog på børne- og ungehjem)

- *Hvad er observation og hvad er vurdering her?*

Hvad er observation og hvad er vurdering?

Konstrueret uddrag af krisecentererklæring vedr. Lukas 8 år:

Lukas har svært ved at indgå positivt i børnegruppen på krisecenteret, og ender ofte med at modarbejde den fælles leg. Eksempelvis kan han blive vred og kaste med brikkerne når der spilles spil i fællesrummet, og han bliver for voldsom ved boldspil i haven. Han har brug for en voksen til at sætte rammerne for legen, som også kan hjælpe ham med at følelsesregulere undervejs. Det er vurderingen, at Lukas er meget interesseret i kontakten med andre børn, men det ses også at han har behov for støtte i interaktionen.

Drøft ved bordene:

Hvilke beskrivelser af Lukas hhv. observationer og vurderinger?

Hvorfor er det vigtigt at skelne mellem observationer og vurderinger, når I udarbejder krisecenterfaglige erklæringer?

Hvordan kunne teksten være skrevet, så det blev tydeligt, hvad der er hhv. observationer og vurderinger?

TID TIL PAUSE

HVEM VED HVAD OM BARNET?

UDEFRA, TILSTRÆBT INDEFRA OG INDEFRA BØRNEPERSPEKTIV

Hvem ved hvad om barnet? 3 forskellige perspektiver (Warming 2024)

Indefra perspektiv:

Børn og unges egne perspektiver. Det vil sige børnenes eller de unges artikulerede holdninger, følelser, tanker og oplevelser.

Det tilstræbte indefraperspektiv:

Opnås ved at forældre eller andre voksne, som kender barnet godt, tilkendegiver, hvad de, på baggrund af deres viden om barnets situation, ud fra deres kendskab til barnet og deres evne til at forestille sig, hvordan det må være at være barnet, mener, er barnets perspektiv i forhold til den specifikke situation.

Udefra-perspektivet:

De voksnes identificering af, hvad de mener, er godt for børn og unge. Det vil altså sige en identificering af barnets eller den unges bedste, som ikke tager afsæt i barnets perspektiv, men derimod i den voksnes erfaringsbaserede eller fagligt funderede viden.

Hvorfor er det vigtigt, at det tydeligt fremgår af dokumentationen, hvem der har formidlet perspektivet?

Indefra perspektiv:

Børn og unges egne perspektiver. Det vil sige børnenes eller de unges egne artikulerede holdninger, følelser, tanker og oplevelser.

Man kan aldrig få 100 % adgang til en anden persons indefra-perspektiv, uanset om det er et barn, en ung eller en voksen. Det, man kan få adgang til, er personens kommunikation af sine holdninger, følelser, tanker og oplevelser.

Indefra-perspektivet er altid mere komplekst, end hvad vi kommunikerer, og det kan være karakteriseret ved flertydighed og ambivalenser. For eksempel kan et barn på én gang ønske at bo hjemme og at komme væk hjemmefra.

Eksempel på indefra perspektiv: "Mia fortæller gentagende gange, at hun ikke ønsker at være alene sammen med sin far".

*Hvordan kan I som krisecenter fagligt personale tilvejebringe børns indefra perspektiver?
Hvilke styrker og udfordringer kan der være forbundet med at dokumentere dette?*

Tilstræbt indefra perspektiv:

Opnås ved at forældre eller andre voksne, som kender barnet godt, tilkendegiver, hvad de, på baggrund af deres viden om barnets situation, ud fra deres kendskab til barnet og deres evne til at forestille sig, hvordan det må være at være barnet, mener, er barnets perspektiv i forhold til den specifikke situation.

Den viden, man benytter sig af, kan være baseret på observation, samtale med barnet eller den unge, forældre eller samarbejdspartnere og dokumenter i sagen.

Eksempel: På baggrund af oplysninger fra Maltes klasselærer, hans fodboldtræner og mine egne observationer af Malte i de fire uger, hvor han har boet på krisecenter, er det mit indtryk, at Malte har det svært og ofte er i konflikt med de andre børn.

Hvornår anvender I det tilstræbte indefra perspektiv, i jeres dokumentation?

Hvilke styrker og udfordringer kan der være forbundet med at dokumentere dette?

Udefra-perspektiv:

De voksnes identificering af, hvad de mener, er godt for børn og unge. Det vil altså sige en identificering af barnets eller den unges bedste, som ikke tager afsæt i barnets perspektiv, men derimod i den voksnes erfaringsbaserede eller fagligt funderede viden.

Eksempel på udefra perspektiv: På baggrund af min erfaring som psykolog ved jeg, at børn der vokser op med vold og omsorgssvigt ofte udvikler et utrygt tilknytningsmønster. Selv om Oliver fortæller, at han gerne vil have samvær med sin far, mener jeg, at han skal skærmes, da dette på sigt vil være skadeligt for Oliver.

Hvornår anvender I udefra- perspektivet i jeres dokumentation?

Hvilke styrker og udfordringer kan der være forbundet med at dokumentere dette?

Øvelse: Hvilke børneperspektiver?

Konstrueret uddrag af krisecentererklæring vedr. Hanna 11 år

Hanna virker umiddelbart til at have et kompliceret forhold til sin far. Hun giver udtryk for, at hun savner far, og fortæller om, at de ofte spiser en croissant hos bageren, når han henter hende fra skole. Det er en hyggelig tradition, som hun savner. Hun fortæller også i mor/barn-samtale, at far kan blive meget vred på mor. Adspurgt om hvordan hun får det, når det sker, siger hun, at hun bliver bange for far og for at der skal ske noget med mor.

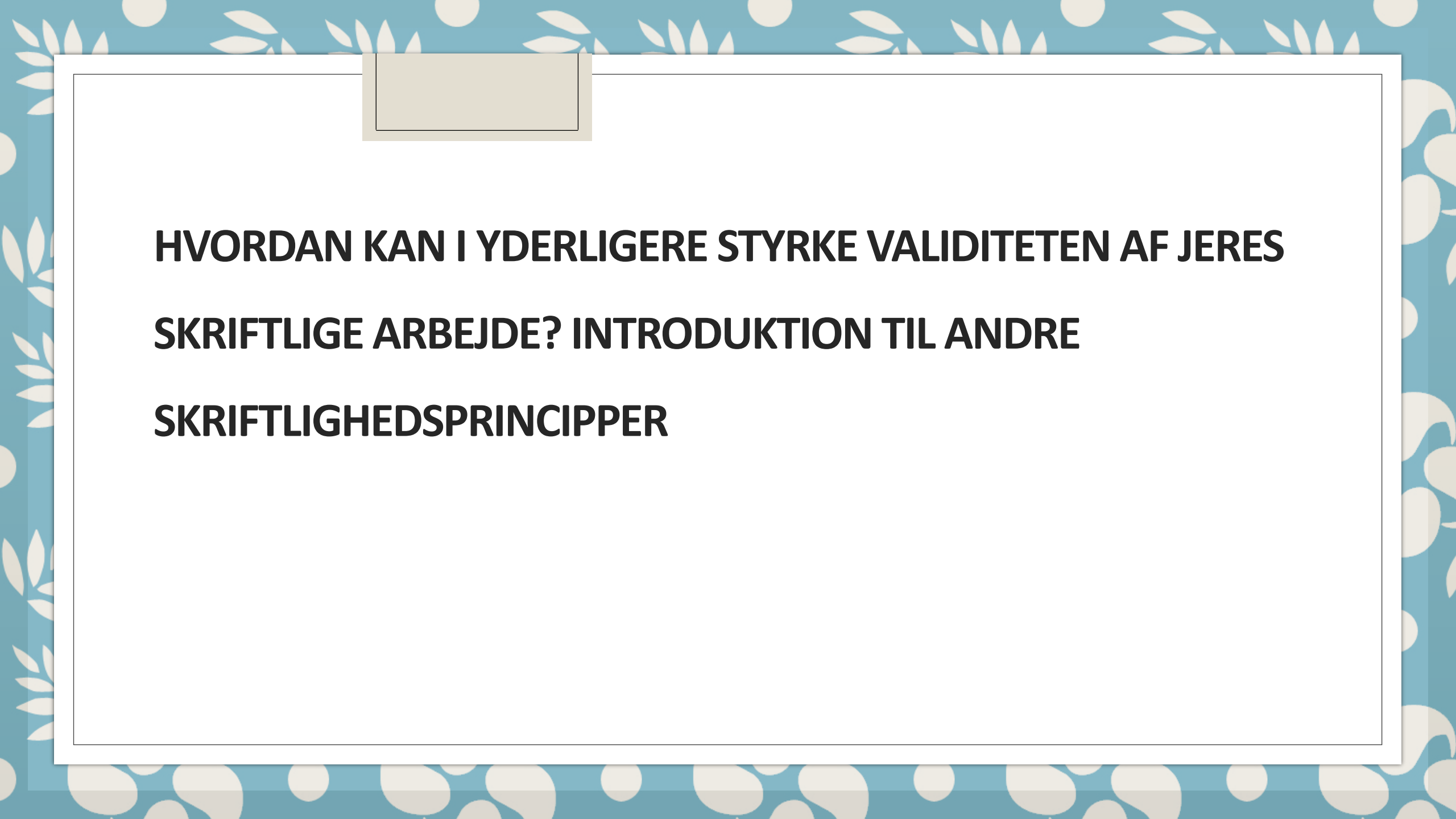
Personalet ser et barn, der generelt er optaget af, hvordan folk omkring hende har det, og gør sig umage for at passe ind, men også at hun virker mindre tynget end ved ankomsten. Mor fortæller desuden, at Hanna har fået lettere til leg og grin efter at de er flyttet ind, og at hun fjoller mere. Vi ved, at mange børn, der oplever vold, bliver oversamarbejdende og ofte undertrykker eller går på kompromis med egne ønsker og personlighed for at navigere i og mildne volden.

Drøft ved bordene:

Hvilke beskrivelser af Hanna repræsenterer hhv. et indefra, et tilstræbt indefra eller et udefra perspektiv?

Hvorfor er det vigtigt at skelne mellem disse perspektiver i jeres arbejde med at udarbejde krisecenterfaglige erklæringer?

Hvilket perspektiv anvender I oftest?

**HVORDAN KAN I YDERLIGERE STYRKE VALIDITETEN AF JERES
SKRIFTLIGE ARBEJDE? INTRODUKTION TIL ANDRE
SKRIFTLIGHEDSPRINCIPPER**

Princip 3

Tydeliggør hvem der er
tekstens afsender

Uklar afsender:

”Det er Familie- og Børns erfaring at” ...

”Man fornemmer en pige, der har det svært”

Klar afsender

”Jeg (Helene, din socialrådgiver) spørger til dine eventuelle ønsker til samtaleemner. Jeg fortæller, at jeg skriver et notat på baggrund af samtalen og at dine forældre kan komme til at læse det. ”

”Vi fire pædagoger på afdelingen har det indtryk, at Anna har det svært, efter hun har været på samvær hjemme ved mor, og vi ser bl.a., at hun ofte lukker sig meget inde på værelset i dagene efter et samvær.”
(Uddrag fra en statusudtalelse fra et ungehjem.)

Princip 4

TYDELIGGØR HVEM OG HVAD DU
BASERER DINE OPLYSNINGER PÅ

Eksempler:

"Signe oplyser, at hun igennem det meste af sin barndom har følt sig trist."

"Signes forældre fortæller, at de er bekymrede for Signe, at hun taber sig og virker indadvendt."

"Signes kontaktperson, Peter, på børne- og ungehjemmet oplyser, at Signe næsten intet spiser på en dag."

"Der er indhentet skriftlig udtalelse fra Signes psykiater, som skriver, at Signe er i behandling for en spiseforstyrrelse og under udredning for en borderlinediagnose."

Princip 6

Tydeliggør konteksten
(den situation noget
udspiller sig i)

Eksempel på utydelig kontekst – uddrag af statusnotat

”Britt kan fremstå dominerende, flyvsk og hun kan virke ligeglad med eller uforstående overfor andre børns følelser eller ytringer”

Hvad siger eller gør Britt, der giver indtryk af, at hun er ligeglad med andre børns følelser eller ytringer?

Hvornår? I hvilke konkrete situationer? Hvor ofte? Hvordan?

Hvad siger Britt selv om denne adfærd?

Forslag til omskrivning af eksemplet med Britt

”Britt er dominerende, flyvsk og hun virker ligeglad med eller uforstående overfor andre unges følelser eller ytringer”

Den sidste måned har jeg (Michael, din kontaktperson) haft en oplevelse af, at du har haft svært ved at deltage i fællesaktiviteter, som du ellers plejer. To gange er du blevet vred på de andre unge, når vi skulle vælge spil film; du råbte begge gange højt og talte grimt til dem. Det var mit indtryk, at du blev vred, fordi du var uenig i de film, de valgte. Da jeg efterfølgende talte med dig om episoderne, var det mit indtryk, at du havde svært ved at sætte dig ind i, hvordan de andre unge oplevede det, da du råbte ad dem.

Princip 8

Skriv neutralt og sørg for, at dine egne (negative) følelser ikke skinner igennem

Eksempel på ikke-neutral beskrivelse:

På et tidspunkt skriver min kontaktperson: *"Jeg har sagt til den unge dame, at den opførsel ikke er i orden"*. Hvorfor skal de skrive sådan? Det afspejler, at han er irriteret, i stedet for at skrive – det her har vi snakket om. Det bliver ret tydeligt følelsesagtigt, på en eller anden måde.

(Sofie, 27 år, anbringelseserfaren citeret i Larsen 2022: 77)

Princip 8. Eksempel på neutralt skrevet journalnotat?

Hanne (mor) siger, at hun vil gå til pressen og skrive til borgmesteren. Hanne henviser til, at dette vil blive min (rådgivers) nedgang, og at jeg vil fortryde det. Hanne kommer med flere trusler mod mig og Familieafdelingen. Hanne siger, hun også vil skrive på Facebook og lægge billeder ud.

Jeg forsøger at forklare Hanne, hvorfor hun er indkaldt til møde, og hvad vi skal tale om, herunder at der er en bekymring for hendes datter, og at Familieafdelingen vurderer behov for, at der bliver lagt en plan for hendes datter. Hanne afviser og siger, at det er der ikke behov for, og at ingen andre er bekymrede for hendes datter, herunder hverken skole og kontaktperson.

(Uddrag af et journalnotat af en samtale mellem børne-og ungerådgiver og en forælder i Familierådgivningen i en kommune)

Afrunding og spørgsmål fra jer?

Vi har talt om, hvordan I kan kvalificere de krisecenter-faglige erklæringer om børn med særlig fokus på:

- Hvordan I skelner mellem observationer og vurderinger
- Hvordan I underbygger jeres vurderinger - hvor kommer oplysningerne om barnet og familien fra, hvem har hørt, set, sagt hvad og i hvilke kontekster
- Hvordan I kan inddrage barnet ved at skrive ”med barnet på skulderen”, primært via et tilstræbt indefra perspektiv skrevet med tanke på barnets sikkerhed og relationer til begge forældre

- Har I kommentarer/spørgsmål?

Opsamling

Drøft med din sidemand: Hvad er I blevet optaget af i forhold til at udarbejde krisecenterfaglige erklæringer om børn?

Hvad vil I arbejde videre med?

Hvordan vil I gøre det? Hvornår?

TAK FOR I DAG!

I kan kontakte mig på:

METL@KP.DK

